

**Ομιλία Πάμπη Κυρίτση
Γενικού Γραμματέα ΠΕΟ
Στην Ημερίδα του ΙΝΕΚ ΠΕΟ
Με θέμα: «Οικονομική κρίση και ανεργία - πολιτικές αντιμετώπισης της»
27 Σεπτεμβρίου 2013**

Είναι νομίζω αποδεκτό από όλους ότι η ανεργία αποτελεί φαινόμενο σύμφυτο με το καπιταλιστικό σύστημα. Ακόμα και σε περιόδους όπου οι οικονομίες αναπτύσσονται και υπάρχει αύξηση του παραγόμενου προϊόντος η ανεργία παρέμεινε και παραμένει σε ψηλά επίπεδα, αποτελώντας το υπ' αριθμό ένα κοινωνικό πρόβλημα, ακόμα και των αναπτυσσόμενων κοινωνιών.

Αυτό δεν είναι τυχαίο. Για όσους έχουν μελετήσει την ταξική φύση του καπιταλιστικού συστήματος, είναι αυταπόδεικτο ότι στην διαδικασία εκμετάλλευσης της εργασίας, εργασία και ανεργία αποτελούν μέρος μιας ενιαίας διαδικασίας. Εφόσον η εκμετάλλευση της εργασίας είναι η πηγή του κέρδους, φτηνότερη εργασία σημαίνει μεγαλύτερη κερδοφορία και απόδοση των κεφαλαίων. Προϋπόθεση όμως για δημιουργία συνθηκών συμπίεσης και συρρίκνωσης της τιμής της εργασίας, είναι η ύπαρξη στρατιάς ανέργων, οι οποίοι να αποτελούν διαθέσιμη φτηνή εργατική δύναμη ώστε οι εργοδότες να χρησιμοποιούν την διαθέσιμη φτηνή εργασία ως εργαλείο και όπλο για να επιβάλλουν τους δικούς τους όρους στην διαπραγμάτευση της τιμής της εργατικής δύναμης. Αυτό δηλαδή που ο Μάρξ στην κριτική του για την καπιταλιστική οικονομία ονομάζει «εφεδρικό βιομηχανικό στρατό».

Δεύτερο στοιχείο που χρειάζεται να έχουμε υπόψη μας αναλύοντας το φαινόμενο της ανεργίας, είναι το αδιαμφισβήτητο πλέον γεγονός ότι οι κυκλικές κρίσεις που ταλανίζουν το καπιταλισμό από τον καιρό της εμφάνισης του, είναι σύμφυτες με το σύστημα. Στην πραγματικότητα είναι ένας βίαιος και καταστροφικός μηχανισμός που λειτουργεί για να γεφυρώνει τη φοβερή αντίφαση που δημιουργεί το γεγονός ότι ενώ στην παραγωγή των υλικών αγαθών και του πλούτου συμμετέχουν με την εργασία τους όλοι ή σχεδόν όλοι, στην ιδιοποίηση και στον καταμερισμό αυτού του πλούτου συμμετέχουν μόνο λίγοι.

Στις μέρες μας τα μεγέθη αυτών των ανισοτήτων έχουν γίνει σχεδόν ασύλληπτα. Μεμονωμένοι άνθρωποι έχουν συσσωρευμένο πλούτο ο οποίος αντιστοιχεί με το εθνικό προϊόν ολόκληρων χωρών, ενώ υπάρχουν μερικές πολυεθνικές εταιρείες και μονοπώλια που ο προϋπολογισμός τους ξεπερνά τους προϋπολογισμούς μεγάλων κρατών.

Θεώρησα σωστό να κάμω αυτή την εισαγωγή για να μπορέσουμε να τοποθετήσουμε σωστά το ζήτημα της ανεργίας όπως εμφανίζεται σήμερα

μπροστά μας στην Κύπρο, ενταγμένο μέσα στα πλαίσια μιας βαθιάς και παρατεταμένης κρίσης του καπιταλιστικού συστήματος παγκόσμια, αλλά ιδιαίτερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη.

Η ανεργία είναι η πιο σκληρή έκφραση αυτής της κρίσης και ασφαλώς το σοβαρότερο κοινωνικό πρόβλημα το οποίο οδηγεί δεκάδες χιλιάδες οικογένειες και νοικοκυριά, σε απελπισία και σε απόγνωση.

Θεωρητικά η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει στην κορυφή των προτεραιοτήτων της στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα, το πρόβλημα της ανεργίας και ιδιαίτερα της ανεργίας των νέων. Στις διακηρύξεις, η Ε.Ε. έχει ως στόχο την δημιουργία συνθηκών πλήρους απασχόλησης με ποιοτικές θέσεις εργασίας.

Αν όμως κάποιος αναλύσει την οικονομική και κοινωνική πολιτική που προκύπτει από τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αν κάποιος παραθέσει αυτές τις πολιτικές κατά συγκεκριμένο τρόπο και εκτίμησει τις επιπτώσεις τους στο θέμα της απασχόλησης, το αβίαστο συμπέρασμα που επιβεβαιώνεται από την καθημερινή ζωή, είναι ότι αυτές οι πολιτικές όχι μόνο δεν έχουν ως προτεραιότητα τον περιορισμό της ανεργίας αλλά αντίθετα οδηγούν στην διεύρυνση της και μάλιστα με αλματώδη τρόπο.

Πεμπτούσια της νεοφιλελεύθερης οικονομικής φιλοσοφίας η οποία έχει κυριαρχήσει πλέον απόλυτα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι η σκληρή λιτότητα, οι ιδιωτικοποιήσεις, ο πλήρης παροπλισμός του κράτους ως μέσου οικονομικής ανάπτυξης και αντιμετώπισης της ανεργίας και η εξάρθρωση, αν είναι δυνατό, όλων των μορφών προστασίας της εργασίας και ιδιαίτερα των συλλογικών συμβάσεων.

Οι υπερασπιστές αυτής της νεοφιλελεύθερης πολιτικής προσπαθούν να μας υποβάλουν, ότι η εργασία με δικαιώματα τα οποία να διαμορφώνονται με συλλογική διαπραγμάτευση, είναι η αιτία της ανεργίας, διότι με βάση το συλλογισμό τους εάν οι εργαζόμενοι δεν είχαν ψηλές απαιτήσεις και ήταν έτοιμοι να εργαστούν με πολύ χαμηλότερα δικαιώματα και μισθούς, τότε η οικονομία θα ήταν πιο ανταγωνιστική, θα είχαμε ανάπτυξη και κατά συνέπεια πλήρη απασχόληση.

Είναι φανερό σε αυτή την προσέγγιση, ότι ιερά θεωρούνται τα κέρδη και όχι το δικαίωμα των ανθρώπων για εργασία, ότι η ανάπτυξη έχει ιδιοκτήτες και δεν μπορεί τα αποτελέσματα της να διαμοιράζονται δίκαια σε όλους τους συντελεστές της γιατί το κίνητρο είναι το κέρδος των επενδύσεων και όχι η κοινωνική πρόοδος και ευημερία. Ιδιαίτερα σε συνθήκες κρίσης η πίττα των μισθών, σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση, πρέπει από την μια να συρρικνώνεται δραστικά και ταυτόχρονα από την άλλη, αυτή η πίττα να

μοιράζεται σε πολύ περισσότερους. Φορτώνουν δηλαδή την ευθύνη των ανέργων, σ' αυτούς που ακόμα εργάζονται, ενώ αυτοί που έχουν κερδίσει διαχρονικά τεράστιες περιουσίες από την εργασία των εργαζομένων, δεν έχουν καμία κοινωνική ευθύνη για την ανεργία.

Το γεγονός ότι ολόενα και περισσότερες χώρες, ιδιαίτερα της Ευρωζώνης, οι οποίες υποχρεώνονται να διαχειριστούν σοβαρά προβλήματα δημόσιου χρέους και χρηματοπιστωτικής ασφυξίας, οδηγούνται σε αδιέξοδα και σε σκληρά νεο αποικιακά διλήμματα του τύπου «ή ευθυγραμμίζεστε με αυτά που σας λέμε και υποτάσσετε ή καταστρέφεστε και χρεοκοπείτε» είναι δυστυχώς απότοκο αυτών των πολιτικών που στην πράξη υλοποιεί η Ε.Ε.

Πολλές χώρες, μεταξύ των οποίων και η Κύπρος, λόγω αυτής της συμπεριφοράς των «εταίρων» του Ευρωπαϊκού βορρά που έχουν και κυρίαρχο ρόλο στην οικονομική πολιτική, παραπαίνουν μέσα σε ένα φαύλο κύκλο σκληρής λιτότητας και ύφεσης, η οποία καταδικάζει στην ανεργία εκατομμύρια ανθρώπους.

Τα τελευταία στοιχεία για τον Ιούλιο του 2013 ανεβάζουν την ανεργία στην Ευρωπαϊκή Ένωση στο 11% ενώ στην ευρωζώνη στο ιστορικό ρεκόρ του 12,1%. Στην Ευρώπη των 27 ξεπερνούν τα 26,4 εκατομμύρια από τα οποία τα 19,2 είναι στην ευρωζώνη. 5,5 εκ., δηλαδή ο 1 στους 4, είναι νέοι κάτω των 25 χρόνων. Τα τελευταία 5 χρόνια η ανεργία στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει σχεδόν διπλασιαστεί.

Η Κύπρος τον τελευταίον καιρό, αρχίζει δυστυχώς να μπαίνει επικεφαλής και να παίρνει τα σκήπτρα σε ολόενα και περισσότερα αρνητικά ρεκόρ. Είναι από τον Μαΐο, πλέον η χώρα με τους μεγαλύτερους ρυθμούς αύξησης της ανεργίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο και ταυτόχρονα με τους μεγαλύτερους ρυθμούς μείωσης του Εθνικού προϊόντος.

Ιδιαίτερα τρομακτική, είναι η εξέλιξη της ανεργίας το τελευταίο εξάμηνο, μετά την γνωστή συμφωνία Αναστασιάδη - Eurogroup με όλες τις φοβερές συνέπειες πάνω στην κυπριακή οικονομία. Από το Φεβρουάριο φέτος, μέχρι τον Ιούλιο, η Κύπρος κατρακύλησε 5 θέσεις στον συγκριτικό πίνακα με τα ποσοστά ανεργίας με αποτέλεσμα να είναι σήμερα 3 θέσεις από το τέλος, δηλαδή μετά την Ελλάδα και την Ισπανία. Μέσα σε 5 μήνες η ανεργία έχει αύξηση 23,6 % και από 14% που ήταν τον Φεβρουάριο, τον Ιούλιο ανέβηκε στο 17,3%. Ο κατάλογος των ανέργων σε 5 μήνες αυξήθηκε κατά 15 χιλιάδες, ενώ ο 1 σχεδόν στους 2 νέους είναι άνεργος.

Είναι πραγματικά άξιο απορίας με αυτά τα δεδομένα, πως είναι δυνατόν να γίνεται προσπάθεια ωραιοποίησης αυτής της σκληρής πραγματικότητας και η

κυβέρνηση να προσπαθεί να δώσει την εντύπωση ότι έχουμε ανατροπή της κατάστασης και ενδείξεις σταθεροποίησης και βελτίωσης. Μια τέτοια προσπάθεια όχι μόνο είναι ανώφελη, γιατί οι αριθμοί είναι αδυσώπητοι, αλλά είναι και εντελώς λανθασμένη, γιατί τείνει να αποπροσανατολίσει από την επείγουσα ανάγκη αναζήτησης συλλογικής και αποτελεσματικής απάντησης, ώστε να περιοριστεί ο καλπασμός της ανεργίας και να ελεγχθεί η εξέλιξη της. Για μας είναι σαφές, ότι εάν η ανεργία συνεχίσει με τον ίδιο τρόπο, σύντομα θα έχουμε την μεγαλύτερη κοινωνική κρίση την οποία έχει βιώσει μέχρι σήμερα η Κυπριακή Δημοκρατία.

Η ΠΕΟ ανησυχεί πάρα πολύ, διαπιστώνουμε έλλειψη ενός στρατηγικού σχεδιασμού, ο οποίος να επικεντρώνεται όχι σε αποσπασματικά μέτρα τα οποία να έχουν ως κύριο στόχο επικοινωνιακά παιχνίδια με τους αριθμούς, αλλά σε μέτρα τολμηρά και ριζοσπαστικά τα οποία να στοχεύουν στην δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων εργασίας οι οποίες να καταλαμβάνονται από τους άνεργους οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους καταλόγους των υπηρεσιών απασχόλησης και όχι από τα σκλαβοπάζαρα όπου συνθλίβεται η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και εξευτελίζονται οι όροι και οι συνθήκες εργασίας.

Ο εγκλωβισμός της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της κυβέρνησης στην νεοφιλελεύθερη φιλοσοφία, την οδηγεί σε αποφάσεις και ενέργειες οι οποίες συγκρούονται κάθετα με την ανάγκη προστασίας της εργασίας και ενίσχυσης των προοπτικών απασχόλησης με αξιοπρέπεια και με δικαιώματα.

Ποιο χαρακτηριστική περίπτωση είναι η άρνηση της κυβέρνησης να επανακαταθέσει στην Βουλή, δυο σημαντικά νομοσχέδια τα οποία ετοιμάστηκαν και κατατέθηκαν από την προηγούμενη κυβέρνηση και δυστυχώς αποσύρθηκαν από την υφιστάμενη. Τα δυο αυτά νομοσχέδια ήταν αποτέλεσμα πολύχρονου κοινωνικού διαλόγου και παρά τις διαφωνίες των εργοδοτών κατατέθηκαν στην Βουλή με στόχο να ρυθμίσουν δυο εξαιρετικής σημασίας θέματα που έχουν να κάμουν και με την ανεργία.

Το ένα νομοσχέδιο δίνει το δικαίωμα στον εκάστοτε Υπουργό Εργασίας, κατόπιν διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους, εκεί και όπου υπάρχει καθεστώς αθέμιτου ανταγωνισμού λόγω χρησιμοποίησης φτηνής εργατικής δύναμης συνήθως από το εξωτερικό, να παρεμβαίνει και με διάταγμα να επεκτείνει την εφαρμογή της συλλογικής σύμβασης σε ολόκληρο το κλάδο και να την καθιστά υποχρεωτική για όλους τους εργοδότες. Μια τέτοια νομοθεσία μέσα στις σημερινές συνθήκες θα ήταν ένα ισχυρό εργαλείο για καταπολέμηση της σκληρής εκμετάλλευσης φτηνής εργατικής δύναμης, του λεγόμενου εργασιακού ντάμπινγκ και δημιουργία συνθηκών ώστε οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται να καταλαμβάνονται από εργαζόμενους οι οποίοι ζουν στην

Κύπρο, έχουν δικαιώματα και υποχρεώσεις και περιλαμβάνονται στους καταλόγους των ανέργων.

Το δεύτερο νομοσχέδιο, που επίσης έχει αποσυρθεί, αφορούσε εφαρμοστικές διατάξεις για την οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία έχει ενσωματωθεί στην Κυπριακή νομοθεσία και η οποία κατοχυρώνει την ίση μεταχείριση στα εργασιακά δικαιώματα όλων των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση ώστε να αποφεύγεται ακριβώς η καταχρηστική εκμετάλλευση φτηνής εργατικής δύναμης. Χωρίς τέτοιες εφαρμοστικές διατάξεις που να προβλέπουν ποινές για όσους παραβιάζουν αυτή την νομοθεσία, η υιοθέτηση αυτής της αρχής στην πραγματικότητα είναι χωρίς περιεχόμενο.

Πως είναι λοιπόν δυνατό να ισχυρίζεται η κυβέρνηση ότι προτίθεται να δώσει μάχη με την ανεργία, όταν αυτά τα δυο σημαντικά νομοσχέδια τα οποία θα μπορούσαν να συμβάλλουν σοβαρά στην αντιμετώπιση της, επειδή απορρίπτονται από τους εργοδοτικούς συνδέσμους πετάσσονται στον κάλαθο των αχρήστων;

Δυστυχώς δείγματα παρόμοιας συμπεριφοράς έχουμε και άλλα. Ενώ δίνουμε σκληρή μάχη για να περιορίσουμε αυθαίρετες συμπεριφορές εργοδοτών, οι οποίοι χρησιμοποιούν τον φόβο των εργαζομένων στις συνθήκες της κρίσης και της ανεργίας για να παραβιάζουν δικαιώματα και να υποβαθμίζουν αυθαίρετα όρους και συνθήκες απασχόλησης, βλέπουμε το ίδιο το κράτος να γίνεται φορέας και δάσκαλος τέτοιων συμπεριφορών, με ένα πρωτόγνωρο για τα τελευταία χρόνια αυταρχισμό. Αναφέρομαι κυρίως στην απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου να αλλοιώσει το καθεστώς εργοδότησης 1500 ανθρώπων οι οποίοι εργάζονταν με καθεστώς μερικής απασχόλησης στα ΚΙΕ και στα Επιμορφωτικά κέντρα και αυθαίρετα να τους χρήσει ως αυτοεργοδοτούμενους και να προχωρήσει στην εργοδότηση τους μέσα από την διαδικασία της λεγόμενης αγοράς υπηρεσιών. Απόφαση αντεργατική και εξόφθαλμα παράνομη, γιατί είναι ξεκάθαρο ακόμα και στους αδαείς ότι οι όροι εργοδότησης αυτών των ανθρώπων δεν είναι δυνατό να θεωρηθούν αυτοεργοδότηση. Και επειδή έτσι είναι τα πράγματα το Υπουργείο Εργασίας και το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στο οποίο έχουμε απευθυνθεί με δυο επιστολές σε ανώτατο επίπεδο από τις συντεχνίες για να μας δώσουν επίσημη γνωμάτευση ως οι κατά νόμο υπεύθυνοι, για το αν αυτή η εργασία μπορεί να θεωρηθεί ως αυτοεργοδότηση, αρνούνται να το κάμουν. Εάν όμως το κράτος το ίδιο συμπεριφέρεται με αυτό τον αυθαίρετο και παράνομο τρόπο, εάν το ίδιο το κράτος δηλώνει εμπράκτως ότι ως εργοδότης μπορεί να χρήζει τους εργαζόμενους που εργάζονται μερικούς μήνες το χρόνο για ένα μεροκάματο ως αυτοεργοδοτούμενους, για να τους στερεί δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης και διεκδίκησης κάποιας σταθερότητας στην εργασία τους μέσα σε συνθήκες φοβερής οικονομικής κρίσης όπου ένας στους δυο νέους είναι άνεργος, τότε

διερωτούμαι τι πρέπει να περιμένουμε από τους εργοδότες οι οποίοι ενδιαφέρονται κυρίως για το κέρδος τους. Έχει πράγματι πολύ ενδιαφέρον για μας να δούμε ποια θα είναι η αντίδραση του Υπουργείου Εργασία όταν αυτοί οι άνθρωποι θα προσφύγουν στα δικαστήρια και θα αποδείξουν ότι δεν είναι αυτοεργοδοτούμενοι επιχειρηματίες αλλά είναι απλοί εργαζόμενοι που έχουν ωράριο εργασίας που το καθορίζει ο εργοδότης τους, χώρο εργασίας που τον καθορίζει ο εργοδότης τους, ημερομίσθιο εργασίας που το καθορίζει ο εργοδότης τους και υλικά και μέσα εργασίας που επίσης τα προμηθεύει ο εργοδότης τους.

Παρόμοια αυθαίρετη ευθυγράμμιση με τις επιταγές και τις επιθυμίες της εργοδοτικής πλευράς, έχουμε και στο θέμα του ωραρίου των καταστημάτων. Λυπούμαστε να παρατηρήσουμε ότι και σε αυτό το θέμα έχει παραβιαστεί όχι μόνο ο κοινωνικός διάλογος, αλλά και το ίδιο το πνεύμα του νόμου για τα ωράρια, με αποτέλεσμα σοβαρές συνέπειες τόσο για τους εργαζόμενους στα καταστήματα όσο και για τους μικρομεσαίους καταστηματάρχες.

Το δικαίωμα που άφηνε ο νόμος στον Υπουργό Εργασίας για να ανατρέψει με διάταγμα τις πρόνοιες της νομοθεσίας για τα ωράρια, περιλήφθηκε στο νόμο για να αντιμετωπιστεί η ανάγκη επέκτασης των ωραρίων σε κάποιες τουριστικές περιοχές για εξυπηρέτηση του τουρισμού. Η χρησιμοποίηση αυτού του προνομίου, για να ακυρωθεί ουσιαστικά ο νόμος για τα ωράρια, έχει δημιουργήσει φοβερή αναστάτωση την οποία η κυβέρνηση οφείλει κατά την άποψη μας να αφουγκραστεί σοβαρά. Το επιχείρημα ότι δήθεν αυτή η απόφαση δημιουργεί θέσεις εργασίας είναι εντελώς διάτρητο. Εκείνο που πραγματικά συμβαίνει είναι ότι παρεμβαίνει το κράτος και δημιουργεί συγκριτικό πλεονέκτημα σε μερικές μεγάλες επιχειρήσεις στον εμπορικό ανταγωνισμό σε μια περίοδο που η αγοραστική ικανότητα του λαού έχει μειωθεί αισθητά με αποτέλεσμα ακόμα περισσότερες μικρομεσαίες επιχειρήσεις να αντιμετωπίζουν πρόβλημα επιβίωσης και να κλείνουν. Ταυτόχρονα επιβάλλονται στους εργαζόμενους στα καταστήματα ακόμα πιο εξοντωτικά ωράρια, την ώρα που όλοι γνωρίζουν ότι το Υπουργείο Εργασίας δεν είναι σε θέση να διασφαλίσει ούτε στοιχειωδώς, την εφαρμογή των δικαιωμάτων των εργαζομένων όπως τα προβλέπει η νομοθεσία.

Ιδιαίτερα η κατάργηση της αργίας της κυριακής, δημιουργεί όχι μόνο προβλήματα εκμετάλλευσης αλλά και κοινωνικά προβλήματα με σοβαρές επιπτώσεις στην οικογενειακή ζωή των εργαζομένων.

Έχοντας όλα αυτά υπόψη έχουμε κάθε λόγο να ανησυχούμε και να είμαστε καχύποπτοι σχετικά με τον διάλογο τον οποίο επιθυμεί να κάμει, όπως μας έχει ενημερώσει η Υπουργός Εργασίας σχετικά με ένα σύμφωνο εργασίας το οποίο θέλει να προωθήσει ως μέτρο αντιμετώπισης της κρίσης. Αν είναι σε αυτή την

κατεύθυνση που θα κινηθούν οι προτάσεις της κυβέρνησης και εάν οι ελαστικοποίηση που έχει υπόψη της η Υπουργός Εργασίας είναι παρόμοια ή ανάλογη με τον χειρισμό που έκαμαν με τους εργαζόμενους στα ΚΙΕ, σίγουρα δεν πρόκειται να συναντήσει την συναίνεση μας. Το Συνδικαλιστικό κίνημα και η ΠΕΟ, έχουμε δείξει έμπρακτα δείγματα γραφής για την σοβαρότητα και την υπευθυνότητα με την οποία προσεγγίζουμε τα προβλήματα που έχει αναδείξει η οικονομική κρίση. Δεν πρόκειται όμως σε καμία περίπτωση να επιτρέψουμε αυτή η σοβαρότητα και αυτή η υπευθυνότητα, να αξιοποιηθούν για να περάσει η μια νεοφιλελεύθερη πολιτική η οποία να ενισχύει ακόμα περισσότερο τις ανισότητες και να διευρύνει τις κοινωνικές αδικίες.

Η μέχρι σήμερα πολιτική της κυβέρνησης στο θέμα της ανεργίας, εξαντλείται στην εξαγγελία σχεδίων επιδότησης των εργοδοτών τα οποία ολοένα και περισσότερο, μετατρέπονται σε επιδόματα κατάρτισης.

Στην δική μας την αντίληψη, άλλο ρόλο πρέπει να παίζει το κράτος στην διαδικασία της ανάπτυξης για να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για νέες θέσεις εργασίας, ώστε ανακοπεί και να αντιστραφεί η σημερινή πορεία.

Το κράτος οφείλει να αξιοποιήσει τον κρατικό προϋπολογισμό και τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να κατευθύνει τους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα και να αξιοποιήσει την εξουσία του, ώστε να βγούμε από το τέλμα του φαύλου κύκλου της ύφεσης. Η ανάπτυξη πρέπει να επανέλθει και να συνδεθεί πρακτικά και μεθοδικά με την μεγιστοποίηση της δημιουργίας νέων και αξιοπρεπών θέσεων εργασίας.

Με δεδομένη την καταστροφή του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας θα πρέπει επείγοντως να σχεδιαστεί το νέο μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης. Εμφαση θα πρέπει να δοθεί στην έρευνα και την καινοτομία, στο περιβάλλον και τις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας, στην παιδεία, στην υγεία, στηρίζοντας ταυτόχρονα τον τουρισμό και αναδεικνύοντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Κύπρου σε εξειδικευμένους τομείς της βιομηχανικής και γεωργικής παραγωγής.

Στις προτάσεις μας για αντιμετώπιση της ανεργίας το πρώτο που εισηγούμαστε είναι την εισαγωγή ρήτρας απασχόλησης σε όλους τους τομείς όπου εμπλέκεται το κράτος, είτε με την μορφή έργων που χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό ή συγχρηματοδοτούνται με τα διαρθρωτικά ταμεία, είτε έργων τα οποία χρειάζονται την έγκριση ή την παραχώρηση απαιτούμενης αδειδότησης. Μια τέτοια ρήτρα απασχόλησης θα πρέπει να προσθέσει μέσα στις υποχρεώσεις ή τις προϋποθέσεις για ανάληψη έργων και υλοποίηση προγραμμάτων, συγκεκριμένη συμπεριφορά σχετικά με την δημιουργία θέσεων εργασίας και εργοδότηση ανέργων. Η υλοποίηση μιας τέτοιας ρήτρας

απασχόλησης, ως μέτρο εθνικού σχεδιασμού, θα πρέπει να παρακολουθείται και να ελέγχεται μέσα από συγκεκριμένο μηχανισμό στον οποίο κατά την άποψη μας θα πρέπει να συμμετέχουν και οι κοινωνικοί εταίροι. Αυτή είναι στις σημερινές συνθήκες η πλέον επείγουσα συμπεριφορά της λεγόμενης εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Όταν ο ένας στους 5 είναι άνεργος δεν μπορεί να αφήνεται αυτό το θέμα να αντιμετωπιστεί μόνο του από τους νόμους της αγοράς.

Το δεύτερο στοιχείο το οποίο θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει ένας εθνικός προγραμματισμός για την αντιμετώπιση της ανεργίας, είναι η σχεδιασμένη και σκόπιμη αξιοποίηση του κοινωνικού τομέα της οικονομίας, ο οποίος δεν κινείται και δεν πρέπει να κινείται με αποκλειστικό κριτήριο το κέρδος, όπως είναι το κράτος, οι ημικρατικοί οργανισμοί, η τοπική αυτοδιοίκηση, ο συνεργατισμός έστω και αν τώρα καταλήγει να μετατρέπεται σε κρατική τράπεζα. Η προτεραιότητα υλοποίησης έργων και επενδύσεων σε αυτό τον τομέα θα πρέπει να επαναξιολογηθεί και να τεθεί το θέμα της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, έστω και προσωρινά, σε πρώτη γραμμή. Το κράτος θα πρέπει να αναλάβει πρωτοβουλίες για κοινωνικούς συνεταιρισμούς και συμπράξεις στο πλαίσιο του ευρύτερου δημόσιου τομέα για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε τομείς καινοτομίας και πράσινης ανάπτυξης.

Αντί η κυβέρνηση να προσανατολίζεται σε σαρωτικές ιδιωτικοποιήσεις οι οποίες θα μεγαλώσουν ακόμα περισσότερο το πρόβλημα της ανεργίας και θα οδηγήσουν σε νέες μαζικές απολύσεις, θα πρέπει να προβληματιστούμε για τον τρόπο με τον οποίο αξιοποιούνται οι δυνατότητες αυτού του κοινωνικού τομέα της οικονομίας ώστε να απορροφηθούν άνεργοι και να δημιουργηθούν προοπτικές ανάπτυξης.

Ο τομέας της έρευνας είναι κρίσιμης σημασίας για την δημιουργία προοπτικών ανάπτυξης αλλά και για την αξιοποίηση νέων επιστημόνων με ψηλά ακαδημαϊκά προσόντα. Όταν ο ένας στους δυο νέους είναι άνεργος, είναι θέμα επείγουσας προτεραιότητας να επιδοτηθούν ερευνητικά προγράμματα στα οποία θα αποτελεί προϋπόθεση η αξιοποίηση νέων ανθρώπων με ψηλά ακαδημαϊκά προσόντα.

Η διεύρυνση της τουριστικής περιόδου, είναι επίσης ένας στόχος ο οποίος συνδέεται άμεσα με την δυνατότητα περιορισμού της ανεργίας. Εμείς έχουμε επανειλημμένα δηλώσει ότι ήμαστε έτοιμοι να συζητήσουμε διαφοροποιήσεις και καινοτομίες στον τρόπο που σήμερα γίνεται ο χειρισμός της χειμερινής περιόδου αναστολής των εργασιών στα ξενοδοχεία, νοουμένου βεβαίως πάντα, ότι αυτές οι καινοτομίες και διαφοροποιήσεις δεν θα έχουν ως στόχο την επιδείνωση της θέσης των εργαζομένων στην ξενοδοχειακή βιομηχανία αλλά το αντίθετο.

Ένα τεράστιο κεφάλαιο, που είναι ίσως το πιο ελπιδοφόρο που ανοίγεται μπροστά μας, αφορά τον τομέα των υδρογονανθράκων που φαίνεται ότι υπάρχουν ως φυσικός πλούτος στην ΑΟΖ της χώρας μας. Εκφράζουμε και γι' αυτό το θέμα την ανησυχία μας για το γεγονός ότι δεν έχει ακόμα ενεργοποιηθεί αποφασιστικά ένας μηχανισμός όχι μόνο για έγκαιρη πρόβλεψη των αναγκών σε εργατικό δυναμικό, αλλά το κυριότερο για υπεύθυνο και σοβαρό σχεδιασμό για κατάρτιση και επιμόρφωση, ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα αξιοποίησης του εργατικού δυναμικού της χώρας μας σε αυτό τομέα.

Εξαιρετικής σημασίας για αυτή την προοπτική είναι η υποχρέωση του Υπουργείου Εργασίας και της κυβέρνησης, να διασφαλίσει μέσα από την διαδικασία των διαπραγματεύσεων και των συμφωνιών που γίνονται με τις πολυεθνικές εταιρείες εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων, τα θέματα συνθηκών εργοδότησης και τα θέματα που αφορούν την αντιμετώπιση της ανεργίας στον τόπο μας.

Ολοκληρώνοντας την παρέμβαση μου σε αυτή την ημερίδα θέλω να αναφερθώ στην σημαντική κοινωνική προτεραιότητα την οποία θα πρέπει κατά την άποψη μας να έχουν οι άνεργοι συμπολίτες μας.

Η κρίση και οι δυσκολίες, η επιδείνωση της θέσης των εργαζομένων και του λαού, όχι μόνο δεν πρέπει να μειώσει αλλά πρέπει να ενισχύσει τις αξίες της αλληλεγγύης και της κοινωνικής ευαισθησίας.

Πρώτα - πρώτα η πολιτεία έχει υποχρέωση για την κοινωνική και οικονομική στήριξη των μακροχρόνια άνεργων.

Οι οικονομικοί πόροι για την κάλυψη αυτής της ανάγκης θα μπορούσαν να απαιτηθούν από κονδύλια της Ε.Ε. για τη καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Η στήριξη αυτή πρέπει να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την:

επέκταση της καταβολής ανεργιακού επιδόματος πέραν των 6 μηνών, την οικονομική στήριξη των μακροχρόνια ανέργων σε ζητήματα όπως καταβολή ενοικίων ή δόσεων για ιδιοκατοίκηση, την απαλλαγή των μακροχρόνια ανέργων από την καταβολή τελών και φορολογιών, όπως π.χ για την ακίνητη ιδιοκτησία και για νοσοκομεία κλπ. Ειδική πρόνοια θα πρέπει να ληφθεί για τα παιδιά των ανέργων, ώστε να μπορέσουν να συνεχίσουν απρόσκοπτα την πορεία τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η επιδείνωση της ζωής πολλών οικογενειών που βρέθηκαν ξαφνικά με μειωμένα ή και χωρίς καθόλου εισοδήματα, δημιουργεί συνθήκες τις οποίες είχαμε πολλά χρόνια να διαχειριστούμε στο τόπο μας. Τώρα είναι ώρα της κοινωνικής αλληλεγγύης. Η ΠΕΟ ήδη άνοιξε τα ιατρεία και τα φαρμακεία της στους άνεργους, έστω και εάν δεν μπορούν να πληρώνουν εισφορά. Το ίδιο ισχύει για τα ωφελήματα των ταμείων ευημερίας των συντεχνιών μας. Δεν αρκούν όμως. Ιδιαίτερη βαρύτητα και προσοχή δίνουμε καθημερινά στην έμπρακτη, ηθική και ανθρώπινη συμπαράσταση, στην επαφή, το ενδιαφέρον.

Παράλληλα, εργαζόμαστε σε συνεργασία με το υπόλοιπο λαϊκό κίνημα για προώθηση από την πολιτεία μέτρων κοινωνικής προστασίας των πιο αδύνατων στρωμάτων: Ιδιαίτερη έμφαση δίνουμε στην προστασία όσων έχουν βρεθεί ή αναμένεται να βρεθούν σε θέση που να μην μπορούν να εξυπηρετήσουν τα χρέη τους προς τις τράπεζες για αποκλεισμό του ενδεχομένου εκποίησης της πρώτης κατοικίας και για διασφάλιση της δωρεάν πρόσβασης στην υγεία και στην παιδεία για όλους όσους έχουν περιορισμένα ή μηδαμινά εισοδήματα

Φίλες και φίλοι

Η σημερινή ημερίδα γίνεται για να αξιοποιηθεί όσο γίνεται καλύτερα η εμπειρογνωμοσύνη, η επιστημονική γνώση αλλά και η συλλογική σοφία ώστε να συμβάλλουμε δημιουργικά με θέσεις και προτάσεις στην αντιμετώπιση μιας κοινωνικής μάστιγας.

Είμαστε ανοικτοί για διάλογο και τον επιζητούμε.

Την ίδια ώρα όμως συνεχίζουμε να αγωνιζόμαστε για περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας οι οποίες να είναι σταθερές και αξιοπρεπείς κάτω από την προστασία της συλλογικής σύμβασης και της εργατικής νομοθεσίας.

Δεν πρόκειται ποτέ να πέσουμε στην παγίδα, να αντιπαραθέσουμε την εργασία με την ανεργία. Δεν πρόκειται ποτέ να δεχτούμε την θεωρία ότι όταν αφαιρούνται δικαιώματα από τους εργαζόμενους αυτό μπορεί να προσθέσει δικαιώματα στους άνεργους. Αντίθετα. Μόνο η σταθερή και μόνιμη εργασία με δικαιώματα, μπορεί να εγγυηθεί ότι οι νέες θέσεις εργασίας που θα δημιουργούνται θα είναι αξιοπρεπής και θα καταλαμβάνονται από τους άνεργους οι οποίοι είναι στους καταλόγους των υπηρεσιών απασχόλησης και όχι σε σκλαβοπάζαρα όπου η εργασία εξευτελίζεται μαζί με την αξιοπρέπεια των ανθρώπων.